

Zveza organizacij pacientov
Slovenije

Priloga 3 – Zbornik o normativni urejenosti področja kakovosti v zdravstvu

Zakaj primerjalni pregled zakonov o kakovosti zdravstvene obravnave in varnosti pacientov devetih držav?

Zveza organizacij pacientov Slovenije je ob svoji ustanovitvi določila tri temeljne cilje svojega delovanja:

- izboljšanje dostopnosti uporabnikov in pacientov do pravočasnih, kakovostnih in varnih zdravstvenih storitev in odpravo čakalnih dob;
- kakovost zdravstvene obravnave in varnost pacientov z zmanjševanjem obsega preprečljivih škodljivih dogodkov in drugih varnostnih incidentov ter posledično bistveno zmanjšanjem posledic za zdravje pacientov in s tem povezanih škod;
- opolnomočenje pacientov za soodločanje glede zdravljenja in za zdrav življenjski slog.

V ta namen se je Zveza že pred in po ustanovitvi povezala z nekaterimi uglednimi strokovnjaki s področja kakovosti zdravstvene obravnave in varnosti pacientov doma in v tujini z namenom prenosa dobrih praks, vključno glede zakonske ureditve sistema organizacije kakovosti in varnosti zdravstvene obravnave pacientov.

Na podlagi tega sodelovanja smo v Zvezi organizacij pacientov Slovenije pridobili zakone o kakovosti in varnosti pacientov devetih držav. V delovnih skupinah za pripravo izhodišč in samega predloga zakona o kakovosti v zdravstvu smo na podlagi zakonov o kakovosti zdravstvene obravnave in varnosti pacientov devetih držav predlagali, da upoštevamo primere dobrih praks na tem področju, saj sta tako kakovost, kot tudi varnost pacientov znanost, ki ne pozna meja. Za vse državljane, vključno paciente, morajo veljati enaka mednarodno sprejeta načela in merila.

Za lažje razumevanje in tudi opolnomočenje vseh državljanov smo se odločili, da pripravimo zbirko prevodov zakonov o kakovosti in varnosti pacientov devetih držav s povzetki, ki omogočajo tudi povprečnemu bralcu razumevanje te sicer zahtevne vsebine.

Naša želja je, da bi si odločevalci na politični ravni prizadevali sprejeti sodoben zakon o kakovosti in varnosti v zdravstvu, ki bo primerljiv z najbolj razvitimi in državljanu prijaznimi zdravstvenimi sistemi na tem področju.

Temeljni postulati tuje zakonodaje o kakovosti zdravstvene obravnave in varnosti pacientov

Prevodi in povzetki zakonov devetih držav kažejo nekaj pomembnih postulatov, ki bi jih morali upoštevati tudi pri končnem oblikovanju našega Zakona o zagotavljanju kakovosti v zdravstvu:

- sistem kakovosti in varnosti mora biti osredotočen v največji možni meri v varnost pacienta in zagotavljati ustrezno zaščito njegovih pravic na področju varnosti;
- načrtovanje, izvajanje, upravljanje in nadzor kakovosti in varnosti zdravstvene obravnave pacientov je odgovornost vsakega izvajalca zdravstvenih storitev, s poudarjeno odgovornostjo njegovega vodstva in upravljalca – ustanovitelja;
- zagotovljena mora biti zaščita zdravstvenih delavcev in drugih oseb, ki poročajo o preprečljivih škodljivih dogodkih in varnostnih incidentih, pred kakršnimikoli kaznovalnimi ukrepi ali posledicami;
- gre za dolgoročno sistematično ustvarjanje nove drugačne varnostne kulture na tem področju namesto doslej prevladujoče kulture strahu in molka;
- cilj poročanja o rezultatih zdravstvenih obravnav (izidov zdravljenja) in z njimi povezanih preprečljivih škodljivih dogodkov, varnostnih incidentov in škod ni kaznovanje zdravstvenih delavcev in izvajalcev, temveč analiza in učenje iz napak ter stalno izboljševanje delovnih procesov izvajalcev zdravstvenih storitev;
- v primeru nastopa preprečljivega škodljivega dogodka je osnovno načelo takojšen in odkrit pogovor s pacientom in svojci ter njihovimi zastopniki, ki ga je dolžan organizirati izvajalec zdravstvene storitve, z vsemi potrebnimi pojasnili in skrbjo za odpravo posledic in preprečitev ponavljanja takšnih dogodkov; zapis takega pogovor se ne sme uporabiti kot dokaz o priznanju krivde za dogodek;
- z zakonom mora biti zagotovljeno, da se podatki in dokumentacija iz poročil in analiz preprečljivih škodljivih dogodkov in varnostnih incidentov v nobenem primeru ne smejo uporabljati kot dokaz v civilnih, kazenskih in upravnih ter delovno-pravnih postopkih, razen izjemoma na podlagi odločitve pristojnega sodišča; uveljavlja se pravična kultura, namesto kulture strahu, kjer se človeške napake ne obravnavajo kot kriminalna dejanja. Samo zavedno lahkomišno obnašanje je predmet disciplinskih ali sodnih postopkov;
- zagotovljena mora biti absolutna anonimizacija podatkov o vseh osebah, vključno s pacienti, pri javnem razkritju preprečljivih škodljivih dogodkov in varnostnih incidentov.
- Zakonodaja na tem področju mora spodbujati predvsem pridobivanje čim več znanja vseh izvajalcev zdravstvenih storitev in tudi učenja iz napak z namenom njihovega preprečevanja v prihodnosti. Cilj zakona o zagotavljanju kakovosti v zdravstvu torej ne sme biti v nobenem primeru kaznovanje napak v zdravstvu, temveč poročanje, učenje in stalno izboljševanje kakovosti in varnosti zdravstvene obravnave. Pri tem je pomembna tudi lastna odgovornost in ravnanje nas državljanov in pacientov.

Ljubljana, 20. september 2024